

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

02 noiembrie 2017

FLD nr. 35

Biroului Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 73, art. 141 și art. 143 alin. (1) ale Constituției Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului și în scopul executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 36 din 05 decembrie 2013, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Lege pentru modificarea articolului 13 din Constituția Republicii Moldova.

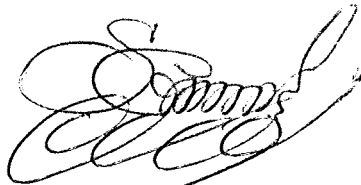
SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA D.D.P. Nr. 339 02 11 2017 Ora

- Anexă: 1. Proiectul legii; 2. Nota informativă; 3. Avizul Curții Constituționale nr. 3 din 31 octombrie 2017.

T. Deliu, M. Ciobanu, Cr. Cobzac, Iu. Șap, V. Pishencine, Iu. DARDĂ, O. Ogor, M. Apostol, A. Yota

Alina ZOTEA, M. Olaru, P. Cosoi, Corn. D. Olaru, Valerian Psejan, Ion Casian, Stefan Vilas, Roman Stefan, Valeriu Ghilobici, Octaviau Traian, MIHAELA SPATARU, Eupen Carper

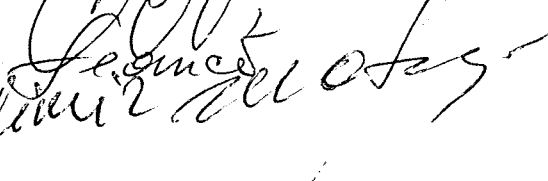
Simion Uteșcu
Stefan Creangă

Bobaru Eugen

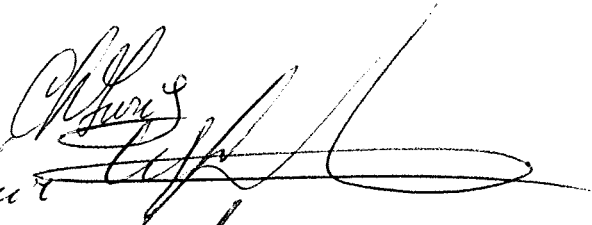

LEANA IURIE
Hofmeier Vladimir

Dr. Popa

H. Chioreșcu

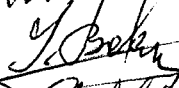

Cuțum Arbut

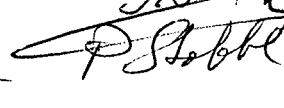
Plesca Vasile Simion

Dalan Ion

Petru Stăbule

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**pentru modificarea articolului 13
din Constituția Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege constituțională.

Prezenta lege transpune Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova,
nr. 36 din 05 decembrie 2013.

Articol unic – La alineatul (1), articolul 13 din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 78 art. 140 din 29.03.2016) sintagma „limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine” se substituie cu sintagma „limba română”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea articolului 13 din Constituția Republicii Moldova

Prezentul proiect de lege pentru modificarea Constituției este elaborat și înaintat în temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Legea nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, acte care stabilesc dreptul la inițiativă legislativă a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova. Temei pentru elaborarea acestui proiect a servit Hotărârea Curții Constituționale nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea articolului 13, alineat (1), din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova. În Hotărârea Curtea Constituțională a statuat că „în sensul Preambulului Constituției Declarația de Independență a Republicii Moldova face corp comun cu Constituția, fiind textul constituțional primar și imuabil al blocului de constituționalitate, iar în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează”.

Pentru restabilirea adevărului istoric în temeiul prevederilor Declarației de Independență, aprobată prin Legea nr. 691 din 27 august 1991 care statuează:

„REAMINTIND că în ultimii ani mișcarea democratică de eliberare națională a populației din Republica Moldova și-a reafirmat *aspirațiile de libertate, independență și unitate națională*, exprimate prin documentele finale ale Marilor Adunări Naționale de la Chișinău din 27 august 1989, 16 decembrie 1990 și 27 august 1991, prin legile și hotărârile Parlamentului Republicii Moldova privind *decretarea limbii române ca limbă de stat* și reintroducerea alfabetului latin, din 31 august 1989, drapelul de stat, din 27 aprilie 1990, stema de stat, din 3 noiembrie 1990, și schimbarea denumirii oficiale a statului, din 23 mai 1991;” și cumulativ cu prevederile art. 26 alin. (5) și art. 28 alin. (1) ale Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, este **absolut întemeiată inițiativa de revizuire a prevederilor constituționale prin înlocuirea sintagmei „limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine” cu „limba română”**.

În avizul Curții Constituționale nr. 3 din 31 octombrie 2017, Curtea a reținut că inițiativa de modificare a articolului 13 din Constituție **nu constituie o inițiativă ordinară de modificare a Legii Supreme, ci una tehnică care rezultă din obligativitatea executării hotărârii Curții Constituționale și anume a Hotărârii nr. 36 din 5 decembrie 2013 care dispune de puterea lucrului judecat, astfel fiind executorie pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice**. În același timp, Curtea a reținut că indiferent de adoptarea acestor

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Extras

din Avizul Curții Constituționale

nr. 3 din 31 octombrie 2017

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 13 octombrie 2017
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în camera de consiliu,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Adoptă următorul aviz:

[...]

Pentru considerentele expuse, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.c), articolului 141 alin.(2) din Constituție, articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolului 61 alin.(1) și articolului 63 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională adoptă următorul

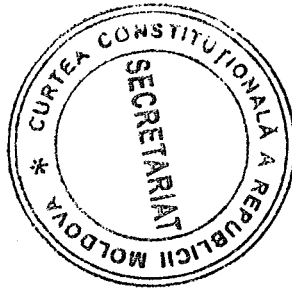
AVIZ:

1. Inițiativa de modificare a Constituției, provenind de la un grup de deputați, este prezentată de subiectul autorizat și, în acest sens, este conformă prevederilor articolului 141 alin.(1) lit. b) din Constituție.

2. Proiectul de lege pentru modificarea Constituției, fiind elaborat în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 privind interpretarea articolului 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova nu încalcă limitele revizuirii impuse de dispozițiile articolului 142 alin.(2) din Constituție.

3. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 31 octombrie 2017
HCC nr. 3
Dosarul nr. 134c/2017*